

PRIRUČNIK ZA
BAŠTOVANA

Predgovor

Ova skripta je namenjena polaznicima obuke za zanimanje ” Baštovan” akademije OXFORD.

Skripta sadrži osnovne i neophodne podatke za obuku i savladavanje tehnike i postupaka, poslova koje pripadaju struci Baštovana.

Ovaj priručnik je namenjen početnicima u oblasti baštovanstva, koji žele da ovladaju raznim tehnikama baštovanstva struke, da samostalnim radom mogu ispuniti sve zahteve i potrebe klijenata.

Mnoge bašte sadrže veoma različite i međusobno slabo povezane elemente, dok druge, pošto ujedinjaju nekoliko različitih stilova, ne mogu zapravo da se uklape ni u jednu od kategorija. Stoga je svaka podela proizvoljna i na nju treba gledati samo kao na vrlo uopštenu oznaku. U ovom poslu kada ovladamo tehnikama održavanja biljaka zanemarimo, vrste, podvrste i podelu bašte.

Samo je potrebna dobra volja, želja za radom i saznanjima i lako ćete svaladati i ovu struku i steći znanja o Baštovanstvu.

Srećno u daljem radu!

6.1 Stabla

Često se u baštama primenjuje gusta sadnja da bi se što pre stvorio utisak skladnosti, ali to kasnije rezultira uklanjanjem nekih stabala ili smanjivanjem njihovih krošanja. Ukoliko zaklanjaju pogled ili oduzimaju svetlost, stabla moraju da se na odgovarajući način potkrešu. Isto se odnosi i na drveće koje je u blizini kuće i čije lišće često zapušava oluke i odvodne cevi. Stablo može da se presadi, ali samo dok je mlado.

Jedno jedino, ali pažljivo odabrano stablo može da ima više namena. Ako ima skladan oblik krošnje, rađa cvetove, plodove, dobija lepe jesenje boje i ima možda zanimljivu koru biće atrakcija čitave godine. Gajenje iste vrste ili kultivara u većem broju daje baštenskom prostoru osećaj trajnosti. Sadnja različitih vrsta stabala može da pruži kratkotrajniji ili dugotrajniji doživljaj, ali posmatranje njihovog razvoja sigurno je jedno od vrhunskih zadovoljstava u bašti. Prilikom sadnje drveća, a posebno onog brzog rasta, vodite računa o tome da stabla budu dovoljno udaljena od zgrade, jer njihovo korenje može da ošteti temelje i podzemne cevi.

6.2 Žbunovi

Postoje žbunovi koji boju, zanimljiv izgled i miris imaju svakog meseca u godini, čak i u tmurno zimsko doba. Njihovi oblici omekšavaju granice baštenskog prostora ublažavajući uobičajene četvrtaste linije parcele. Neki žbunovi imaju dvostruku ulogu: najpre cvetaju, a kasnije donose plodove. Žbunovi su i idealne biljke za pravljenje zaklona, jer su najčešće pokriveni lišćem sve do zemlje, a oni zimzeleni zadržavaju listove i zimi. Za baštenski prostor u kojem živa ograda ili pregrada previše upadljivo i grubo razgraničavaju delove bašte, grupa žbunja koje slobodno raste mnogo je bolje rešenje. Žbunovi mogu da budu i odabrana utočišta i gnezda pticama, ili izvor hrane životinjama koje tu provode zimu. Mnogi žbunovi su veoma pogodni i kao rezani ukrasi za cvetne i druge aranžmane.

6.3 Penjačice

Pažljivo i pametno postavljene penjačice mogu da oplemene i najružniju građevinu, da je nežno obmotaju bogatim lisnatim ogrtačem i da ublaže linije i upotrebljene materijale. Neke penjačice se sasvim priljubljuju uza zidove, dok se druge uvijaju oko njihovih ivica pretvarajući oštre uglove u zaobljene oblike. Izgled tih biljaka zavisi direktno od toga koliko često i s koliko pažnje ih održavate. Ukoliko je ne kontrolišete, bujna penjačica će za nekoliko sezona prekriti celu građevinu. Ali, ako tu istu penjačicu redovno podvezujete i orezujete, ona će izgledati vrlo uredno s pravilno razvijenim granama.

6.4 Zeljaste biljke

Glavni cilj sadnje zeljastih biljaka jeste dobijanje uzdignutih obojenih površina. Ako se pružaju uporedo s kućom, leje zeljastih biljaka stalno su izložene kritičkom pogledu ukućana i ubrzo postaju dosadne. Mnogo je bolje da se leja postavi tako da se iz kuće posmatra po dužini, jer će na taj način njen sadržaj uvek biti pun a praznine će se manje videti. Potpuno nova leja može da bude posvećena posebnoj temini primer, ograničenom izboru boja, cvetanju u određenoj sezoni, najdražoj vrsti ili biljci, kao i posebnom obliku listova. Svaka od tih tema leji će udahnuti izuzetan izgled i na različite načine je uskladiti s bojom i teksturom žive ograde koja je okružuje, ili s materijalima upotrebljenim za ivičnjake, staze i zidove.